

**LIETUVOS RESPUBLIKOS PELNO MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-675 2, 4, 38³ IR 58
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-726 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto Įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 4, 38³ ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-726 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas atsižvelgiant į Europos Komisijos oficialų pranešimą Nr. EUP(2022)10199 dėl 2016 m. liepos 12 d. Tarybos direktyvos (ES) 2016/1164, kuria nustatomos kovos su mokesčių vengimo praktika, tiesiogiai veikiančia vidaus rinkos veikimą, taisyklės, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. gegužės 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2017/952, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2016/1164, kiek tai susiję su trečiųjų valstybių mokestinės tvarkos neatitikimais (toliau – Direktyva (ES) 2016/1164), 9a straipsnio perkėlimo ir įgyvendinimo nacionalinėje teisėje.

Įstatymo projekto tikslas – atsižvelgiant į Europos Komisijos analizės dėl Direktyvos (ES) 2016/1164 9a straipsnio perkėlimo ir įgyvendinimo nacionalinėje teisėje išvadas bei siekiant teisinio aiškumo, patikslinti Lietuvos hibridinio subjekto sąvokos apibrėžtį dėl valdymo dalies reikalavimo (valdymo kontrolės procentinės dalies), kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2016/1164 9a straipsnio 1 dalyje.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Mokesčių politikos departamento (direktorė Jūratė Laurikėnaitė, tel. 239 0151) Tiesioginių mokesčių ir tarptautinio apmokestinimo skyriaus (skyriaus vedėjas Evaldas Putrimas, tel. 219 9476, el. paštas evaldas.putrimas@finmin.lt) vyriausioji specialistė Raimonda Čepukienė (tel. 219 9347, el. paštas raimonda.cepukiene@finmin.lt).

3. Dabartinis teisinis Įstatymo projekte aptartų teisinių santykių reglamentavimas

2021 m. gruodžio 7 d. Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 4, 38³ ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 1 straipsnio 2 dalimi Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 2 straipsnis papildytas 16² dalimi, kurioje apibrėžta Lietuvos hibridinio subjekto sąvoka. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos hibridinis subjektas laikytinas kontroliuojamuoju subjektu, Įstatyme, apibrėžiant jo sąvoką, *daugiau kaip 50 procentų* valdymo dalies reikalavimas nustatytas siekiant užtikrinti galiojančių Pelno mokesčio įstatymo nuostatų¹ dėl kontroliuojamojo subjekto apibrėžimo ir traktavimo mokesčių tikslais vientisumą, t. y. Lietuvos hibridinis subjektas apibrėžtas kaip subjektas, išskyrus kolektyvinio investavimo subjektą, arba darinys, kuriame *daugiau kaip 50 procentų* akcijų (dalių, pajų), balsavimo teisių ar teisių į paskirstytinojo pelno dalį, ar išimtinių teisių jas įsigyti tiesiogiai ar netiesiogiai valdo arba vienas užsienio valstybės rezidentas mokesčių tikslais, kuris pagal užsienio valstybės teisės aktus laikomas atskiru vienetu, tačiau jo pajamos ir sąnaudos pagal Pelno mokesčio įstatymą laikomos kito (kitų) asmens (asmenų) pajamomis ir sąnaudomis, arba keli asocijuoti asmenys, iš kurių bent vienas yra užsienio valstybės rezidentas mokesčių tikslais, kuris pagal užsienio valstybės teisės aktus laikomas atskiru vienetu, tačiau jo pajamos ir sąnaudos pagal Pelno mokesčio įstatymą laikomos kito (kitų) asmens (asmenų) pajamomis ir sąnaudomis.

---

¹ Pelno mokesčio įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje apibrėžiant kontroliuojamojo apmokestinamojo vieneto sąvoką nustatytas *daugiau kaip 50 procentų* valdymo dalies reikalavimas.

Pelno mokesčio įstatymo 2 straipsnio 4² dalyje apibrėžiant kontroliuojamojo užsienio apmokestinamojo vieneto sąvoką, kuri perkelta į nacionalinę teisę įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos direktyvos (ES) 2016/1164, kuria nustatomos kovos su mokesčių vengimo praktika, tiesiogiai veikiančia vidaus rinkos veikimą, taisyklės, 7 straipsnį, nustatytas *daugiau kaip 50 procentų* valdymo dalies reikalavimas.

Įstatyme Lietuvos hibridinio subjekto sąvoka apibrėžta perkeliant ir įgyvendinant likusias² Direktyvos (ES) 2016/1164 su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. gegužės 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2017/952, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2016/1164, kiek tai susiję su trečiųjų valstybių mokestinės tvarkos neatitikimais, nuostatas dėl mokestinės tvarkos neatitikimų (angl. *Hybrid Mismatches*), taip pat atsižvelgiant į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos ir G20 valstybių vadovų patvirtinto projekto dėl mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo (angl. *Base Erosion and Profit Shifting*) 2 veiksmo ataskaitoje „Naudojimosi mokestinės tvarkos neatitikimais poveikio neutralizavimas“ (angl. *Neutralising the Effects of Hybrid Mismatch Arrangements*) pateiktas rekomendacijas mokestinės tvarkos neatitikimų srityje.

Hibridinio subjekto apibrėžimas sudaro prielaidas panaikinti vieną iš mokestinių tvarkos neatitikimų susidarymo priežasčių – skirtingą apmokestinamojo vieneto (hibridinio subjekto) teisinį reglamentavimą ar traktavimą – ir tokiu būdu neleisti atsirasti dėl šios priežasties susidariusių mokestinės tvarkos neatitikimų sukeliamoms pasekmėms.

4. Naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

2022 metų birželio mėnesį Lietuvai pateiktame Europos Komisijos oficialiame pranešime Nr. EUP(2022)10199 dėl Direktyvos (ES) 2016/1164 perkėlimo ir įgyvendinimo nacionalinėje teisėje Europos Komisija laikosi nuomonės, kad Direktyvos (ES) 2016/1164 9a straipsnio 1 dalis dėl atvirkštinių pasinaudojimo šalių mokestinės tvarkos neatitikimais atvejų taikoma, kai susiję subjektai, kurie nėra Europos Sąjungos valstybės narės rezidentai mokesčių tikslais, tiesiogiai arba netiesiogiai valdo *50 procentų ar daugiau* hibridinio subjekto balsavimo teisių, kapitalo dalies arba teisių į pelną dalies (o Įstatyme nustatytas *daugiau kaip 50 procentų* valdymo dalies reikalavimas).

Atsižvelgiant į Europos Komisijos atliktos analizės dėl Direktyvos (ES) 2016/1164 9a straipsnio perkėlimo į Lietuvos nacionalinę teisę išvadas ir siekiant teisinio aiškumo taikant šią nuostatą, Įstatymo projektu siūloma pakeisti Pelno mokesčio įstatymo 2 straipsnio 16² dalį, kurioje apibrėžiama Lietuvos hibridinio subjekto sąvoka, patikslinant ją tiek, kiek tai susiję su valdymo dalies reikalavimu (valdymo kontrolės procentine dalimi). Patikslinta nuostata tokio reikalavimo dėl valdymo dalies taikymo tikslu apimtų ne tik tuos atvejus, kai vienas užsienio valstybės rezidentas mokesčių tikslais arba keli asocijuoti asmenys, iš kurių bent vienas yra užsienio valstybės rezidentas mokesčių tikslais, valdo daugiau kaip 50 procentų, bet ir įskaitant (lygiai) 50 procentų Lietuvos hibridinio subjekto akcijų (dalių, pajų), balsavimo teisių ar teisių į paskirstytojo pelno dalį, ar išimtinių teisių jas įsigyti, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2016/1164 9a straipsnio 1 dalyje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Atsižvelgiant į tai, kad kovos su piktnaudžiavimu mokesčiais taisyklės turi įgyvendinti visos Europos Sąjungos valstybės narės, neigiamų pasekmių Lietuvos konkurencingumui nenumatoma.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai nenumatoma.

7. Galima priimto įstatymo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Reikšmingos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai nenumatoma.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

² Direktyvų atskiros nuostatos įgyvendintos 2019 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 4, 12, 14, 30, 31, 55, 56¹ straipsnių, 3 priedėlio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 38³, 40², 56² straipsniais įstatymu ir 2018 m. gruodžio 6 d. Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 4, 5, 11, 17, 30, 39, 55 straipsnių, 3 priedėlio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30¹ straipsniu įstatymu.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, galiojantys teisės aktai, kuriuos būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą Įstatymo projektą

Priėmus Įstatymo projektą, kitų teisės aktų pakeisti ar panaikinti nereikės.

10. Įstatymo projekto atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų ir kitų norminių teisės aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimams ir bendrinės lietuvių kalbos normoms, sąvokų ir terminų įvertinimas

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Įstatymo projekto atitiktis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projektas neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai

Priėmus Įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu turėtų būti pakeistas Mokestinės tvarkos neatitikimų pavyzdžių aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 1K-124 „Dėl Mokestinės tvarkos neatitikimų pavyzdžių aprašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymo įgyvendinimas

Priėmus Įstatymo projektą, numatomas neutralus poveikis valstybės biudžeto pajamoms.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai

„Lietuvos hibridinis subjektas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
